

Openingswoord:

Op Witte Donderdag vierden we de instelling van de Eucharistie, op deze Sacraments-donderdag vereren wij Christus' blijvende aanwezigheid onder ons in Brood en Wijn, tekenen van Zijn Lichaam en Bloed, als sacrament van Zijn zelfgave.

We vieren in dankbaarheid en vreugde dat de Heer met ons een verbond van leven en liefde is aangegaan in de Eucharistie. Een verbond dat bezegeld is met een maaltijd waarin Jezus zichzelf aan zijn volgelingen heeft willen geven.

Christus heeft zichzelf gegeven ten bate van velen. Aan zijn leerlingen gaf Hij het brood om uit te delen. Wij vieren de Eucharistie als een heilige overlevering die wij ontvangen hebben om op onze beurt door te geven.

In dit Sacrament aanbidden en ontvangen wij Christus die het levende brood is dat uit de hemel is neergedaald. In Hem heeft de Vader het heelal onder één hoofd samengebracht. In Hem zijn wij allen tot één gemeenschap samengevoegd, zoals de vele graankorrels samen één brood vormen.

Jezus genas allen die genezing nodig hadden en stilde de honger van het volk. Naderen wij nu tot Hem in het besef van onze zwakheid.

Preek:

Het gebeuren uit het evangelie van Lucas, waarvan we zojuist getuigen waren, wordt meestal betiteld als 'wonderbare broodvermenigvuldiging'. Daarmee wordt de nadruk gelegd op het feit dat Jezus op miraculeuze wijze met vijf broden vijfduizend mensen heeft gevoed. Maar de schrijver van dit evangelie heeft daar eigenlijk helemaal niet zo'n belangstelling voor. Voor hem lijkt de essentie van het gebeuren meer te liggen in het feit dat alle vijfduizend konden eten tot ze verzadigd waren en dat er daarna nog 12 korven met brokken over waren. Het gaat dus feitelijk meer om de wonderbare verzadiging van die menigte mensen, dan om een wonderbare vermenigvuldiging van broden.

Er is hier sprake van een noodsituatie. Stel je voor: een massa van vijfduizend mensen (de inwoners van een behoorlijk dorp) bevindt zich op een eenzame plek en het loopt tegen de avond. De leerlingen van Jezus zien de problemen al op hen afkomen: waar moeten deze mensen de nacht doorbrengen en wie geeft ze te eten? Jezus zegt hun doodgemoedereerd: geven jullie ze maar te eten.

Hoe kan Hij nu zoiets zeggen? Kort daarvoor had Hij, zo lasen we, de menigte toegesproken over het Rijk van God en wie genezing nodig hadden genas Hij. Jezus vervulde zijn zending: Hij is gekomen om mensen het Woord van God te brengen en allen die lijden te genezen. Hij handelt in overeenstemming met zijn identiteit. Zijn naam, Jezus, betekent ook "God redt". De spijziging van de menigte is het logische vervolg op prediking en genezing. God laat zijn mensen niet eenzaam achter. De zoekenden biedt Hij toegang tot het Rijk Gods. De zieken geneest Hij. Als het avond wordt is Hij bij hen. En als ze honger hebben dan voedt Hij hen.

Er gebeurt iets vreemds. Jezus laat de mensen in groepen van vijftig bij elkaar zitten. Die chaotische mensenmenigte verandert op slag in een geordende en overzichtelijke verzameling van 100 groepen van ongeveer 50 personen. Eerst was er een chaotische massa; nu is er een geordende gemeenschap. Overal waar Jezus verschijnt komt alles in orde. Door zijn woorden krijgen mensen inzicht en door zijn genezend optreden worden mensen geheeld. Nu nodigt Hij allen uit om met Hem maaltijd te houden. En maaltijd houden is altijd gemeenschapstichtend. God brengt mensen samen. En Hij voedt tot verzadiging toe.

Jezus nam de vijf broden, sloeg zijn ogen ten hemel, sprak er de zegen over uit, brak ze en gaf ze aan zijn leerlingen om ze aan de menigte voor te zetten. Honger voert onherroepelijk naar de dood. Brood staat voor leven. Als Jezus brood neemt en de zegen er over uitspreekt dan draagt Hij zijn goddelijke kracht over op het brood. Dat is geen hocus pocus, maar uitdrukking van Gods bedoeling met de mens: Gods liefde gaat uit naar alle mensen in alle omstandigheden van het bestaan. Gods liefde is levengevend. Gods liefde is als voedsel.

Gods liefdeskracht komt tot uitdrukking in het brood dat onze honger stilt. Niet alleen de honger van onze maag, maar ook – en meer nog – de honger van ons hart.

Nu is de vraag wat dit tafereel ons hier, vandaag, te zeggen heeft. In het verhaal zelf ligt het antwoord feitelijk al opgesloten. Want Jezus handelt hier grensoverschrijdend. Hij handelt in wezen niet zelf, maar Hij draagt zijn leerlingen op de mensen in groepen te doen zitten en laat zijn leerlingen het brood uitdelen. En wat er overbleef liet Hij hen ook weer ophalen. Jezus verwacht dus medewerking bij de uitoefening van zijn eigen zending. Hij zegent het brood, maar zijn leerlingen moeten het uitdelen. Het wonder is dat het brood onder het uitdelen vermeerderd. En dat er nog een veelvoud overblijft. Dat betekent dat wat Jezus hier doet verder reikt dan de vijfduizend aanwezigen.

De twaalf leerlingen zijn de aanstaande leiders van kerk. Door hen worden de latere geloofsgemeenschappen gevormd. En zij hebben tot taak het Brood van leven uit te delen. De leerlingen van Jezus staan dus zowel in Zijn dienst als in dienst van de mensen die aan hun zorg zijn toevertrouwd. En wij horen ook bij die mensen. Wij zijn ook leden van de kerk. Wij maken deel uit van die geloofsgemeenschap die Jezus heeft gesticht. Jezus waakt ook over ons als we ons in onherbergzaam gebied bevinden, als het donker wordt om ons heen en we niet weten waarheen te gaan. Wij hebben Zijn woord gehoord in de lezingen. Wij mochten zijn vergeving ontvangen aan het begin van deze viering. Hij weet dat wij genezing nodig hebben en Hij geneest de wonden van ons hart. Hij heelt de pijn die het leven ons heeft bezorgd. En Hij breekt voor ons het brood.

Na die eerste broodbreking bleven er 12 korven met brokken over. Niets van het brood dat Jezus gezegend had mocht verloren gaan. De overvloed behoort niet uitsluitend tot de mensen van toen; ze is voor anderen bedoeld; ook voor ons. De uitdeling van Gods liefde is geen buitensluitende, maar insluitende beweging. Ze betreft eenieder in de gemeenschap van God met zijn volk, mensen van alle plaatsen en tijden. En nu zijn wij hier als groep van bijna vijftig verenigd rond het altaar om de Eucharistie te vieren: de maaltijd van de Heer. Straks neem ik het brood, sla mijn ogen ten hemel, spreek de zegen er over uit, breek het en geef het aan u met de woorden: dit is het Lichaam van Christus.

Wie wil kan straks dit brood ontvangen. Je krijgt feitelijk maar een heel klein stukje en het is zeker niet zo dat je tot verzadiging toe kunt eten. Toch ontvang je leven in overvloed. Want met het brood, die kleine hostie, ontvang je Gods eigen levenskracht. Communiceren aan het Lichaam van Christus geeft gemeenschap aan het leven van God zelf.

Voor zoveel goedheid en liefde willen wij vandaag God danken. Maar van die overvloed moeten wij ook uitdelen aan ieder die we op onze levensweg ontmoeten: de zoekende mens, de lijdende mens, de hongerende mens. Want ook tot ons zegt Jezus: Geef gij hun maar te eten. Door ons zullen tallozen verzadigd worden. En u zult nog overhouden, want Gods liefde is onuitputtelijk. Amen.